

UNIREA POPORULUI

ABONAMENTUL:

Un an . . . . . 40 cor. (20 Lei)
Pe 1/2 de an . . . 20 cor. (10 Lei)
Un număr 1 cor. (50 bani.)

iese odată la săptămână.

Adresa: „UNIREA POPORULUI“, Blaj, Jud. Alba-de-Ios.
Director: **Alexandru Lupeanu-Melin.**

ANUNȚURI ȘI RECLAME

se primesc la Administrație și se plătesc: un și mărunț odată 2 cor. a doua și a treia oră 100 cor.

Piară pomenirea lor.

Zilele acestea se face schimbarea coroanelor.

Sunt mulți, cari privesc nepăsători acest schimb, dar totuși cei mai mulți sunt oarecum mișcați. Aceștia sunt cei ce au avut coroane multe, și nu știu încă felul cum se face schimbul.

Nouă ne place însă a privi afacerea aceasta din alt punct de vedere. Pentru noi coroanele erau banii unei împărății, care numai binele nu ni-l-a căutat. Erau mijlocul prin care ne țineau în jug asupritorii noștri de ieri. Și iată cum.

Stăpânire tirănească nu poate avea un neam asupra altuia, decât cu puterea armelor. Iar un vestit general austriac, poreclit Montecucoli, spunea înainte cu vre-o treisute de ani, că pentru susținerea unei armate are lipsă de trei lucruri: 1. bani, 2. bani și 3. iarăș bani. Austriecii și ungerii ne țineau sub călcăiu cu ajutorul armatei; iar armata trăia după vorba generalului cu bani; iar banii în timpul din urmă erau coroanele.

Ursita rea a coroanelor ne atinge și ne umilea însă și în alt chip. Imprejurările vitrege ne-au făcut cetățeni ai unei împărății, în care stăpâneau coroanele. Impărățiile trăiesc însă din dări. Dările noi le plăteam în coroane împărăției stăpânitoare, — singur Dzeu știe cu cât năcaz

și după câte sudori de sânge. Și așa s'a întâmplat, că înși-ne am dat în mâinile dușmanilor noștri mijlocul să ne țină în cătușe, înși-ne, cu truda și sudorile noastre am ajutat vrășmașilor — peste vrerea noastră — să ne gătue.

Dar neamurile de oameni nu trăiesc și stăpânesc numai prin puterea armelor. Mai este cultura, știința de carte. De vremece însă nici știința de carte nu se culege și susține din văzduh, ci cu bani, așa am avut nenorocirea să contribuim cu coroanele noastre la zidirea, susținerea și răspândirea izvoarelor de știință, a școlilor streine și de neamul, și de limba și de legea noastră. Vom înțelege, că prin aceasta am făcut cu putință asupritorii noștri, ca totdeauna să fie un pas mai înainte decât noi în știința de carte, le-am dat putința, ca cu ajutorul minții luminată prin cultură, să nascoccească neconținut mijloace spre subjugarea noastră.

Ba putem merge mai departe, și putem zice, că nici bisericile — adevărate ceece avem noi mai sfânt pe pământ — n'au fost mântuite de urgia coroanelor. Ca buni credincioși ce eram, ardea în noi pururea dorul să înălțăm Domnului Dumnezeu nostru lăcașuri vrednice de Ființa aceea preafaltă pe

căre o cinștim în biserici. Cu tot dorul fierbinte ce ne mistuia, totuși nu ni-se dădea putința să-l împlinim, pentru că fosta împărăție a coroanelor ne luă și chiagul și măduva bunăstării noastre, ne lipseă și de nădejdea unei astfel de bucurii...

Dar am putea să umplem gazete întregi, până ni-s'ar izbândi să zugrăvim povestea tristă a coroanelor. Atunci și nici atunci! Nici atunci, pentru că lacrimile, sudorile, chinurile, nopțile de veghe, durerile și doririle noastre, dar mai ales

umilirile noastre, câte le-am răbdat pentru aceste coroane, nu se pot talmăci cu vorbe, nu pot fi îmbrăcate în vesmântul Induioșetor al graiului omeneș.

Avem dar toată dreptatea, când făcându-ne cruce, ca de ucigă-l toaca. Ispădam stăpânia coroanelor, când contrar obiceiului de-a păstră amintirea lucrurilor vechi, zicem: Piară dintre noi pomenirea coroanelor!, și când cu toată însuflețirea strigăm: Trăiască Leul românesc!

Așa să fie!

Ce lume-i prin Viena.

— Viena poruncitoare ieri, astăzi cerșitoare. —
Foamete și mizerie. — Scumpete mare. — Sunt și acolo bogățani de război. — Greve peste greve. —

— Dela corespondențul nostru. —

Viena! Orașul mare al Habsburgilor puternicii de altă dată. Cât de strâns este legată povestea neamului nostru de dincoace de Carpați de acest nume, care veacuri lungi a ținut laolaltă cu putere magică trupul celei mai nestrești împărății din lume, care s'a chemat Austro-Ungaria. — Cât sânge am vărsat noi pentru tronul împărățitoriei, câtă sudoare am schimbat în aur pentru împodobirea și strălucirea ei. Căci legasem de ea, — o dușmană și ea a asupritorii noștri, — atâtea nădejdi și așteptări. — Dar puțin s'au împlinit. Ea a crescut și s'a îmbogățit, noi am sărăcit, am plâns și am rămas slugi! — Dar a dat Dumnezeu și s'a întors roata. Și s'a întors așa de tare, încât Habsburgii, cari erau în vârf, au sburat până în Elveția. Și trupul uriașei împărății s'a deslăcut din lanțuri, răsufărând ușurat. A sburat fie-

care parte unde-o tragea inima. Viena a rămas singură. Un oraș cu aproape 3 milioane de oameni, într-o țară, care în întreg ținutul ei de-abia mai are pe-atația locuitori. Un oraș care la un trup pitic. A rămas să plângă trecutul.

De frumoasă, nu-i vorba, e tot frumoasă vestita Viena și acum. Austriecii, oameni cuminiți, potoliti, și cu frica lui Dumnezeu, n'au zădărit nimic în vremea revoluției. Au rămas toate întregi. Trenurile bune. Tramvaiele electrice umbliăc în vreme de pace. Zădărit mărețe, străzile curate, grădinele multe și îngrijite. Oamenii prietenoși și primitori. Iți pare, că nu s'a schimbat nimic din vechiul vestit de ușoară și plăcută de odinioară. Trecutul mare și frumos îți vorbește din tot ce vezi și ce auzi. Pe străzile mizerice mare. Auzi vorbindu-se toate

limbile și toți: italieni și francezi, români și englezi, se simt bine, ca acasă. Ai duce cu tine o icoană plăcută, chipul ademenitor al Vienei de altă dată, dacă ai trece prin ea repede, fără să te oprești.

Dar sub haina strălucitoare rămasă din trecut se ascunde o viață grea, ce trage de moarte. „Burgul“, palat minunat al foștilor împărați, e icoana vie a vieții de acolo. Prin curțile și grădinile lui odată pline de lume mare și veselă, toată iarna a urlat vântul a pustiu. Târziu în primăvară a mai căpătat viață: s'au mutat acolo comisiile trimise de diferitele neamuri moștenitoare, ca să împărțească rămasul împărăției moarte și să trimită acasă pe aceia, cari de-acum nu mai vreau să rămână în streinătate, ci vin să se așeze, să lucre și să moară în noua țară a neamului lor. Câte trenuri de repatriați n'a trimis și „Comisia de lichidare română“. Cu aceea ne-a venit o seamă de oameni vrednici, doctori, ingineri și alți învățați, cari prin destoinicia lor o duseră bine în Viena.

— Și cu drag ar fugi din Viena azi și Vienezii înșiși. Căci acolo nu e de trăit! Un chilogram de carne 160—200 cor.; făină 50 cor.; un ou 8 cor. și așa mai departe. Pâne se dă pe țidulă: 80 de deca pe săptămână; și și asta până acuma târziu după secerat era neagră și amară, o mesteoătură de castane, orz, săcară crumpene și mai știu eu de ce. Laptele nu știu cum se vinde. Eu nu i-am putut vedea fața până acum, când m'am relatat în Ardeal, după 8 luni. Și să nu uitați, că prețurile acestea trebuie să le plătească oameni cu familii grele, acărora plată de funcționari nu s'a ridicat mult față de trecut. Firește, ei nici nu se pot gândi la astfel de mâncări. Cu trăesc dar? Nu v'as putea spune. Nici odată nu mi-am putut închipui, că se poate trăi și așa: cu tot felul de buruieni și poame fierte în apă, mestecate în chip și formă. Dacă ar fi cartofi (crumpene) destule, încă n'ar fi așa greu. Dar acesteia până acuma se aflau greu de tot. Așa, că mulți își vând ce bruma de scumpeturi le-au mai rămas din alte vremi: inele, haine și mobile de preț. Nu arareori își scot dinții de aur din gură, ca să cumpere un brusc de pâne amară.

Și se istovesc mai ales copii nevinovați.

De aceea mila a cuprins pe celelalte țări. Franța, Olanda, Italia, Anglia, Elveția, Americii toți trimit trenuri cu ali-

mentele cele mai de lipsă. Fără acestea s'ar fi prăpădit lumea de foamă. Dar și acestea ajung abia să mai țină viața în oase. Copii mai ales nu se pot întreține decât dacă se trimit în țări străine. Și aceleași țări au pornit mari mișcări de binefacere, primind fiecare să ocrotească pe câtăva vreme mii și mii de copii flămânziți. E o icoană sfâșietor de tristă plecarea astorfel de trenuri cu copii palizi spre țări necunoscute. Plâng mamele, când se despart de odraslele cari se duc în lumi depărtate, la oameni necunoscuți; și o durere mare cuprinde inima bărbaților, cari se văd ajunși o țară de cerșitori, cari trăesc din mila altora. Și totuși cât au umblat și cât s'au rugat, ca să-le primească și copiii lor pentru a fi trimiși în străini, cum se bucură, că — din mila altora — dar totuși li-se vor îmbujora iar fețele ofilite! Să ne ferească Dumnezeu de astfel de stări!

Și să nu se creadă, că hainsle și alte lucruri de fabrică, cari se produc la ei în țară ar fi mai ieftine decât la noi. Au fost până pela Crăciun. De-atunci însă s'au scumpit și acestea foc. Căci multe fabrici nu au lucrat din lipsă de material. Prețul lucrului de mână a crescut foarte tare. Iar mărfurile ce le aveau, le-au cumpărat după o altă streinii. Căci banii Austriei cerșitoare au scăzut tare. Trebuia să deie în iarnă 20 cor. pentru o liră italiană (acum zece cor.) și 30—40 pe un franc francez; și mai mult (adese peste 50 cor.) pe un franc elvețian. Leul românesc încă face între 4—5 cor. Astfel mărfurile s'au rărit și scumpit.

Totuși sunt oameni cari duc zile albe și acum. Ei plătesc zimbând pentru o mâncare 100—200 cor. și pentru un rând de haine 12 ori 20 mii coroane. Ei sboară în automobile și mânăncă în cele mai scumpe restaurante. Cucoanele lor se lăfăie în toate podoabele lumii, de se uită lumea după ele! Sunt „gheșeftarii“, „speculanții“ din războiu și revoluție, cari au turburat apele vieții pacinice între neamuri și apoi au pescuit în turbure: din nevoile altora și-au făcut averi mari pe căi ascunse. — Numărul lor nu e mic. Nici nu trebuie să mai spun, că cei mai mulți sunt din viața lui Iuda. Viena a avut și'n vreme de pace un număr mare de perciuanați. Dar de când cu bolșevismul rusesc, apoi cu anti-bolșevismul unguresc numărul lor a crescut cu nemiluita, au venit zdrențeroși, lipiți pământului și'n vreme scurtă au făcut milioane. Li vezi lăfăindu-se pe

cele străzi în podoabe obraznic de scumpe, cu un aer de batjocură pentru bieții funcționari ce trec grăbiți la slujbă, în haine roase.

Ei schimbă locuințele în tot felul de prăvălii. De aceea lipsa de locuințe e foarte mare. Oamenii se năcăjesc și strigă să-i trimită acasă, în Galiția, dar până acum nu s'a făcut nimic. Singur studenții dela școlile mari de-acolo și-au eșit odată din răbdări. Au făcut demonstrații mari contra obrazniciei colegilor lor dela Universitate; au spart câteva capete apoi s'a liniștit totul.

* * *

Astfel nelindestulirea crește zi de zi. Grevele de tot felul se țin lanț. Niciodată nu ști, dacă de seară vei avea lumină electrică; ori dacă te urci în tramvai nu ești sigur, că nu te vei opri de-odată în mijlocul drumului. Când unul din conducătorii socialiștilor s'a sculat cu piciorul stâng, greva e gata. Dacă unui muncitor bețiv i-se dă drumul din fabrica de pâne, toată fabrica se pune în grevă și întreg orașul rămâne o săptămână fără pâne. Așa că nu le ajung mizeriile sărăciei, își mai fac ei și altele.

Aug. Popa.

Mareșalul Joffre despre armata română.

Mareșalul Joffre a trimis următoarea scrisoare dlui general Rășcanu ministrul de războiu:

Domnule Ministru!

Trupele române, pe care am avut onoarea a le trece în revistă în ziua de 19 Aug. a. c., în Parcul Carol, alături de Majestatea Sa Regele și la 22 August a. c., la serbarea aniversării bătăliei dela Mărășești m'au mișcat adânc, prin frumosa lor ținută și prin atitudinea lor mândră și războinică; ele mi-au dat impresiunea unor trupe disciplinate, tari și gata a susține cu glorie marile și nobilele tradițiuni ale armatei române.

V'as fi recunoscător, Dle Ministru, dacă a-i binevoi să fiți pe lângă Majestatea Sa Regele, interpretul admirațiunii și urărilor mele ce le fac pentru armata Majestății Sale.

Primiți vă rog, Domnule Ministru, expresiunea înaltei mele considerațiuni.

Joffre.

PRINȚUL CAROL

și pribegii noștri din Siberia.

Pe când Alteța Sa Prințul Carol, despre care știm, că se află într'o călătorie mai lungă în țările îndepărtatului Răsărit, părăsesc Japonia și se află cu vaporul în largul mării, s'a întâlnit cu alt vapor în care veneau către casă foștii noștri prizonieri din Siberia.

Feciorii noștri auzind, că în vaporul vecin se află Prințul moștenitor al României, au început să cânte cu multă însuflețire »Deșteaptă-te Române« și »Trăiască Regele«...

Prințul a auzit sunetul cântărilor noastre naționale și a fost adânc mișcat de semnul de dragoste al fericitorilor pribegi aflători în drum spre casă.

Numai decât le-a trimis o telegramă prin telegrafia fără fir a vaporului, mulțumindu-le din toată inima și dorindu-le o cât mai grabnică și mai norocoasă reîntoarcere la vetrele mult iubite.

Pribegii au rămas foarte mângâiați, că în acea neagră străinătate au putut avea norocul să întâlnească fără veste pe însuși fiul Regelui românesc.

Darurile Franței.

Mareșalul Joffre, înainte de a părăsi Bucureștii, a daruit în numele guvernului francez următoarele sume pentru scopuri de binefacere românești:

1. Treisute de mii de franci pentru reclădirea Școlii Mărășești, pustiit de războiul cu nemții.

2. Șaptezeci de mii de franci pentru instituțiunile de binefacere ale Ministrului de Război.

3. Treizeci și cinci de mii de franci pentru invaziei de război.

4. Treizeci și cinci de mii de franci pentru orfanii de război.

Acestea daruri bogate vorbesc și mai mult despre adevărata și adâncă prietenie pe care ne-o poartă Franța.

Cum stă lumea și țara?

La noi.

Averescu n'a demisionat!

Neîncrederea ce se întrezărea printre șirele gazetei noastre în numărul trecut, când vorbeam despre demisia generalului Averescu, astăzi e adevărată pe deplin. Svonurile trimbițate cu așa gură mare, s'au dat și de astădată de minciună. Rămâne însă faptul, și anume, că Averescu nu prea e îndestulit de purtarea majorității, și că majoritatea nu e prea potrivită să cârmuiască cu mână tare și înțelepțește. Rămâne mai departe fapt, că nu toți dintre miniștrii noștri au mâna și inima curată. Din această pricină, putem nădăjdui, că se vor face cât de curând schimbări în guvern.

Schimbare în guvern.

Părerea aceasta își are cea mai lămurită dovadă în demisia ministrului *Cantacuzino*, în urma căreia ministerul de Justiție a rămas văduvit.

Parlamentul în vacanță.

Gândul guvernului Averescu dela începutul parlamentului era, să-și întrunite parlamentul numai vre-o lună de zile. Opoziția l-a silit însă, ca sesiunea parlamentară să fie prelungită mereu, așa cât abia în săptămâna trecută au putut fi lăsați acasă deputații. Credea adecă, opoziția, că doar-doar va putea sili guvernul să înfățișeze parlamentului legile, pentru votarea cărora se laudă guvernul, că a convocat parlamentul. Astăzi e limpede, că legile aceste n'au putut fi prezentate, fiindcă guvernul nu avea și nu are gata nici măcar proiectele lor. Abia câteva legi mărunte au fost trecute prin parlament, legi, cari afară de ceea a schimbării coroanelor și rublelor, nu au mare înțeles asupra trebilor obștești.

În judecarea situației guvernului, cu toate acestea, nu putem fi din cale afară aspri. Imprejurările din afară, și mai ales ținuta amenințătoare a bolșevicilor ruși, absorbea aproape toată luarea aminte a guvernului. Și trebuie să recunoaștem, că și noi, cari nu suntem amestecați în politica mare, ne culcam cu ghiața în sân, când ne gândeam la bolșevici.

Totuși par'că întreaga țară alte isprăvuri așteaptă dela generalul, în numele căruia se

dăduse mai în primăvară o luptă electorală atât de înverșunată!

In lumea largă.

Biruința desăvârșită a Polonilor.

Până mai dăunazi încă tot mai erau oameni, cari primeau cu o anumită neîncredere știrile sosite de pe câmpul de luptă polono-rusească. Oamenii aceștia orbiți de succesele rușilor dela începutul verii, nu puteau crede, că o oaste pornită cu atâta îndrăzneală și avânt, să se potignească așa, dintr'odată. Și mai ales erau de credința, că nu e vorba, decât de o apucătură, menită să îmbete lumea cu apă rece. Și o credeau aceasta fiindcă știrile veneau tot numai dela poloni.

Astăzi s'a risipit orice umbră de îndoială. Polonii au biruit, au învins, — iar rușii fug de le sfârșite călcăiele.

Dar să nu ne pripim. Fug rușii, dar numai o seamă din ei. Cei mai mulți, după vechiul lor obicei, se dau prinși, așa cât azi stau să nu mai încapă în lagărele de prizonieri. Polonii spun, că până acum au numărat mai bine de 60,000 de prizonieri. Unde mai punem bogatul material de războiu lăsat plocon în mâinile dușmanilor.

Dar să vedeși încă o minune a minunilor. Nemții și din rușinea rușilor au câștigat și încă frumos. S'a întâmplat adecă faptul, că vre-o trei divizii rusești au fost încunjurate astfel de poloni, cât nu mai aveau loc de scăpare decât spre granița nemțească, unde au fost dezarmate. Și iată astfel Germania a ajuns să-și vadă la ea acasă o oaste bolșevică de peste 80,000 oameni. În alte împrejurări s'ar fi bucurat, dar așa, — după cum înșiși spun, — li-e cam proastă bucuria.

Cum au câștigat Polonii biruința?

Ne vom aduce aminte, că doar am pomenit și în gazeta noastră, că după ce rușii au fost spart frontul polon, polonii s'au fost retras tot mai către inima țării lor, către Varșovia. Și am fost scris, că atunci a început să se alcătuiască o armată de voluntari, și că în fruntea acestei armate au fost chemați ofițeri francezi. Cu

ofițerii aceștia a sosit și generalul Weigand, care îndată după sosire a declarat, că bătălia hotărâtoare are să o dea în jurul Varșoviei.

Și așa s'a și întâmplat. În timp ce armata polonă de pe front se retrăgea, generalul Weigand s'a îngrijit de instrucția și reorganizarea trupelor, cari erau menite să dea lupta decisivă. Iar când rușii au ajuns în preajma Varșoviei, generalul a dat semnalul de atac.

Și-au început polonii atacul. O parte izbea din jos de Varșovia, iar cealaltă din sus. Și au izbit cu atâta putere, cât în trei zile au împins pe ruși cu 90 kilometri înapoi, pe locurile unde au început atacul. Lovitura aceasta a zăpăcit pe ruși, pentru că nu se așteptau. Zăpăciți odată, treaba polonilor a început să meargă strună. Oștile polone, înaintate, s'au întors una către cealaltă, și toata armata rusească dela Varșovia a fost prinșă. S'au despărțit apoi iar: una condusă de generalul Haller a luat-o în sus și a cârnit-o apoi la stânga și a silit 3 divizii rusești să se predea nemților; cealaltă a cârnit-o la dreapta, și a clătinat tot frontul rusec, până la granița Basarabiei, și l-a dat înapoi spre Rusia.

Și iată așa s'a întâmplat, că astăzi polonii au ajuns până la granițele ce le-a statorit pentru ei conferința dela Paris.

Urmările învingerii polone.

Urmările învingerii polone sunt multe, și în mare parte binefăcătoare. Înainte de toate primejdia unui nou războiu european e înlăturată. A doua oră tratativele dela Minsk s'au întrerupt, întrucât delegații poloni nu mai vreau să primească condițiile rusești, ci ei pun condiții, dintre cari cea dintâi este, ca tratativele să se urmeze în Varșovia. A treia oră înseși marile puteri apusene, ca Anglia și Italia, sunt nevoite să primească punctul de vedere francez în relațiile lor cu bolșevicii. A patra oră Nemții se grăbesc a spune, că sunt gata a observa întru toate condițiile păcii dela Paris.

Și lui Vrangeli merge bine.

Deodată cu nenorocirea rușilor, și steaua lui Vrangeli se înalță tot mai sus. Înaintea și el mereu, gonind înaintea lui pe bolșevicii umpluți de groază.

Ce zice Troțki?

Firește e supărat foc. Dar vina nu o pune nici pe Poloni, nici pe bolșevicii lui, ci pe

Ucrainieni, pentru că ei ar fi cauza înfrângerii rusești. Și bănuiești de ce? Că Ucraina ar fi făcut răscoală, care turbură rău apele în spatele frontului rusec! Uite așa renaște mereu povestea lupului cu mielul, cu deosebirea, că de astădată mielul o să jupoaie pe lup.

O nouă alianță europeană.

Uneltirile și svârcolirile ungurilor aduc în sfârșit rezultatul mai puțin dorit de ei. E vorba să se facă o alianță în centrul Europei, care să zădărnicească în viitor toate planurile ungurești. Până acum au făcut alianță numai Cehoslovacia și Jugoslavia, dar vor lua parte la ea și Austria, Polonia, România și Grecia. Să ne însemuăm însă bine, că nu e vorba numai de înfrânarea ungurilor, căci pentru așa ceva e destulă oricare țară din cele pomenite. Sunt și alte pricini, cari cer alianța de mai sus. Dar despre aceste vom scrie de altădată.

DE PRIN SATE.

— Petrecere românească cu ciardaș —

Un cetitor din părțile Someșului ne trimite o scrisoare mai lungă, pe care din lipsă de loc nu putem să-o tipărim întregă, ci, cu aceeași durere cu care ne-o scrie cetitorul nostru, spicăm dintr'ansa următoarele fapte:

Duminecă în 8 August, Tineretul român din *Feldioara*, județul *Solnoc dobaça*, a dat o producție teatrală împreună cu petrecere, sub conducerea Părintelui Demetriu Cușșa, a D-nei preotese și iuristului Vasile Pop.

Teatrul a reușit foarte bine spre bucuria și fala tuturor oamenilor înțelecători, lucru pentru care Părintele e vrednic de toată lauda și recunoștința. Producția s'a început cu *Trăinca Regele*, precum e bunul și frumosul obicei al tuturor întâlnirilor și producțiilor românești. Durerea însă, că la sfârșit, după căderea cortinei, muzicanții au început numai decât să cânte „ciardaș“, bagseamă în onoarea ungurilor mulți cari erau de față. Secretarul nostru din Buza, om cu simț bun, a rugat pe fruntașii din *Feldioara* să oprească muzica, că nu se cuvine ca o producție românească, începută cu *Trăinca Regele* să se încheie cu ciardaș. Muzica a fost oprită, precum se și cădea.

În legătură cu producția mai amintim că una dintre fetele

Infățișat pe scenă în port național, purtând însă la „zadie” (brâu) un mănunchiu de flori în colorile steagului unguresc.

Vince Iuliska, a și zis către D-na secretarului din Buza:

— A pus florile așa, ca să ne facă nouă pe voie!

După teatru poporul s'a tras la joc în sura preotului, iar inteligența s'a pus la masa dărnică a părintelui Cupșa. Români abia erau 5—6, iar unguri 12—16 persoane.

După ce s'a ridicat masa s'a început și aici jocul și încă cu „ciardaș”...

După multe învârteli pe aceeași coardă, secretarul din Buza a cerut un joc românesc, însă îndată au sărit toți ungurii de față și au protestat, zicând că să nu cânte muzica românească, că tot nu joacă nimenea românește. Chiar și secretarul român Păcurar din Cătina a zis, pe ungurește:

Nu-mi trebe „oláh tánc”, mie să-mi tragă ceardaș.

Singur secretarul din Buza avea voe de joc românesc. Mai târziu d. Panfil Pop cerând iarăși dans românesc, iuristul Vasile Pop încă s'a arătat potrivnic, spunând:

— Domnule secretar, nu conturba jocul, dacă-ți place, bine, dacă nu, te du întrebă-ți!

După acestea întâmplări ciardașul a urmat mai departe cu strășnicie. Preotul reformat Hidég bătea voinicește podeaua, strigând către alt ungur:

— Kovács, nem, nem, soha! Cine știe, — poate s'o fi gândit la vorba ungarilor din Budapesta, cari zic: „nem vész el régi Magyarország, nem, nem, soha!” (Nu piere Ungaria veche, nu, niciodată!).

Românii cu simțăminte sănătoase ca Păr. Fodor cu D-na și d. secretar Pop cu D-na, s'au și retras din odaia cu ciardaș, lăsându-i pe unguri și pe românii cei uitați de sine să-și petreacă după pofta inimii lor.

Cetitorul nostru ne scrie, că părintele Cupșa în casa căruia s'au întâmplat acestea era destul de întristat, dar nu cuteza să supere pe d-na preoteasă și pe d. Vasile Pop, iurist fiu de român fruntaș. Acelaș cetitor se miră, cum D-na Maria din Câmpie, a putut îngădui să se facă o astfel de petrecere în casa ea, ba însăși să ceară ciardaș și să joace cu ungarul Kovács în ciuda Românilor.

Ne mirăm și noi, cum se va miră ori cine va ceti acestea, că și astăzi se mai pot întâmpla astfel de lucruri în Ardealul unit pe vecie cu România-mamă.

Aviz școlar.

Inscrierile la școala medie (civilă) de fete din Târgul-Mureș se vor face în zilele 12—15 Sept. a. c. — Dacă însă până la acest termen lucrările împreunate cu curățitul școlii nu vor fi terminate, înscrierile și începutul lecțiilor se vor amâna până la alt termen, despre care părinții vor fi avizați în timpul cel mai scurt.

Târgul-Mureș, la 30 August 1920.

DIRECȚIUNEA.

Toate zările românești sunt rugate a publica acest aviz școlar

— Ziua Snt. Ștefan al ungarilor. Ungurii din Budapesta au sărbătorit cu mare pompă ziua de 20 August a celui dintâi crai ungar, a Sfântului Ștefan. La Sărbări au luat parte și ungurii fugiți dela noi, din Ardeal, cari tot mai viscăză reinvierea Ungariei celei vechi. În părțile sătmărene ungaroieile și ovriceile s'au îmbrăcat în aceea zi în haine naționale ungurești, plimbându-se în ciuda noastră pe uliți. De ungaroici nu ni-e atât de năcaz, dar ne întrebăm eu drept cuvânt: până când ne vor mai trage usturoi pe sub nas cu „hazafigagul” unguresc jidanii și jidancele cari se îmbogățesc pe spatele noastre în România-mare?

— **Apărare împotriva scântelilor din locomotivele trenurilor.** Multe trenuri sunt mâinate astăzi cu lemne, cari aruncă scântei dese din coșurile locomotivelor. Pentru ca să se preîntâmpine nenorocirile de a se aprinde clăile de pae, de fân, ori stogurile de grâu de pe lângă drumurile de fer, d. ministru Văleanu, a dat de curând o poruncă, în înțelesul căreia, clăile de orice fel nu-i iertat să fie așesate mai aproape de liniile ferate decât la depărtare de 95 de metri. Iar acolo unde s'ar fi așesat mai aproape decât la atâta, stăpânii lor sunt îndatoriti să le strămute în timpul cel mai scurt. — **Indemnăm și noi pe sătenii noștri să fină seamă de această măsură bună, menită să apere de nenorocire tocmai avuturile lor.**

— **O întrebare.** Joi, în săptămâna trecută, când se urmau încă lucrurile cu înștiințarea pentru schimbul banilor, pră-

valia de fierărie a d-lui Iulius Henrich din Blaj a stat toată ziua închisă, încât sătenii din jur sosiți la târgul de măturie n'au putut să-și facă cumpărăturile de lipsă. Toate prăvăliile din Blaj erau deschise, numai d. Henrich trăsese obloanele de fier și nu voia să știe de târg. Au venit la redacția noastră oameni și ne-au întrebat pe noi din ce pricină nu vrea d. Henrich să primească cumpărători? Firește că nu le-am putut da răspuns, căci nu înțelegem nici noi, cum de un om care ni-sa arătat prietin bun, până acum, deodată s'a întors de către cejalalți negustori și nu vrea să aibă mai multe coroane de înșchimb, decât câte a înștiințat. Ori doară e vorba de gheșeft mai bun după schimb?

— **Pașapoarte.** Prefectul Poliției din București primind zilnic cereri de pașapoarte dela locuitorii din Transilvania, bărbați și femei și cum nu este în măsură a le împlini cererile, de oarece asemenea acte se dau numai de Prefectura din Ardeal și subinspectoratul general de Siguranță Cluj, aduce la cunoștința celor interesați că pe viitor nu se vor mai primi asemenea cereri, decât de autoritățile din Ardeal amintite mai sus.

— **Nu i-a fost bun capul** se zice de regulă despre câte un mișel, care a făcut vre-o faptă rea, în urma căreia a trebuit să fie pedepsit. Dar un hoț despre care ne povestește o gazetă nemțească într'aderar, că numai de aceea a făcut atâtea hoții peentru că nu i-a fost bun, adecă într'g capul, mai bine zis oasele dela cap. Iată cum s'a întâmplat lucrul.

Un răufăcător în vârstă de 43 de ani a fost pedepsit cu mai mulți ani de temniță peentru că a făcut vre-o 150 de hoții. Până își împlineă pedeapsa au mai ieșit la iveală și alte păcate ale lui, în urma cărora a fost adus din nou în fața judecătorilor săi. Când eră însă să-i măsure pedeapsa, medicul spitalului de robi, în care suferise în timpul robiei sale acest om fărădelege a arătat judecătorilor, că acest nefericit și-a frânt înainte cu 12 ani un os dela cap, și acest os a apăsat asupra creierilor de așa, încât prin aceasta el s'a schimbat cu totul. Doctorul l-a operat însă, i-a scos osuțul din creeri și de atunci omul nostru s'a schimbat în spre bine, a devenit muncitor,

de omenie și cum se cade. Mai mulți doctori vestiți l-au cercetat și ei și au adevărit spusa doctorului. Judecătoria, luând în socotință părerea aceasta deopotrivă a mai multor medici, i-a scăritat pedepsa într'atâta, încât nu peste multe zile a scăpat din temniță și de atunci este omul cel mai de omenie.

Despre acest om se poate zice cu tot dreptul, că a făcut relele, fiindcă nu i-a fost bun capul, peentru că îndată ce i-l-au îndreptat doctorii s'a făcut om de omenie.

— **În loo de asfalt cauciuc.** În Londra au început să facă trotoarele (locul de plimbare de pe lângă case la orașe) în loc de asfalt din cauciuc. Și locuitorii din cel mai mare oraș al Europei sunt foarte mulțumiți cu acest pavaj (podit) ei spun că este mult mai tare decât asfaltul. Cauciucul este un fel de gumă.

Poșta Redacției.

Păr. Mikail Ilies, preot, Aiton. — Am primit plata abonamentului dela următorii săteni din Aiton:

Vasile Sumurduncan, Făgădar Ionas I. Bagdi, Tolan Nicolae I. Ioan, Prodan Costan, Domniță Nicolae, Domniță Pavel, Sindean Nicolae, Păcintar Manoilă, Făgădar Vasile, Dordai Ionas a Fierului, Dordai Manoilă a Pii, Oltean Vasile, Podar Pantea, Oltean Vasile alie, Jarar Ionas a Pii, Olt Vasile, Căștan Niculaie, Medrea Manoilă, Dordai Ioan I. Fierului, Dordai, Podar Ionas, Murșan Manoilă a Florii, Mariu Vasile Cățelu, Podar Manoilă bila, Ilit Vasile I. Gligor, Butnar Vasile a Fierului, Toțiu Manoilă ningiu, Cenar David, Cenar Nic. I. Ionas, Dordai Niculae a Fierului și Făgădar Manoilă a Bicanului.

M. D. Cetatea de bellă. Despre moartea ducătoasă a protopopului Păscu a tipărit un articol în „Unirea” Păr. Simu din Iașfalău. Noi încheiam deja gazeta, când a sosit articolul D-voastră. V'a înrrecut „Unirea”. Salutări.

În pragul vremii

— Indemnuri pentru săteni. — de Alexandru Cupeanu-Melin profesor, directorul gazetei „Unirea Poporului”.

Cuprinde: Articole izvorite în frământările zilelor de acum, în cari sătenii noștri vor afla indemnuri românești, povești și poezii cu tâlc, scrise pe înțelesul tuturor.

Din lipsă de hârtie se tipăresc exemplare puține, de aceea prenotări se primesc de pe acum la administrația noastră. Prețul de librărie va fi mai mare decât pentru cei cari se prenotează.

Redactor responsabil:
IULIU MAIOR.